

Nota aan de heer Minister/~~Staatssecretaris~~

Medeparaaf

Bur. S.G.
Ontvangen
Verzonden
Terugontv.

Datum
Nummer
Onderwerp

21 december 1979
2087
Export van FDO naar Pakistan

In juli 1979 vond een gesprek plaats tussen ambtenaren van uw ministerie en een delegatie van FDO naar aanleiding van een vraag van FDO of voor de export van

- a) meetmachines voor geometrie controle
- b) koelvallen
- c) lek-test apparatuur

een vergunning is vereist. Afgesproken werd, dat FDO via de CDJ voor de desbetreffende goederen een uitvoervergunning zou vragen en dat daarbij voldoende gegevens zouden worden overlegd om de vragen te kunnen beantwoorden. De desbetreffende aanvragen werden 15 augustus 1979 ingediend.

Gezien de problemen betreffende het ultra-centrifuge project in Pakistan en de eventuele rol, welke FDO daarbij heeft gespeeld, is tot op heden geen uitspraak gedaan, doch contractuele verplichtingen van FDO en daarmee gepaard gaande financiële consequenties maken een langer uitstel ongewenst.

De meetmachines zijn in de bijlage van het uitvoerbesluit strategische goederen gedekt door post 0129 en post 1529 b5.

De derhalve benodigde uitvoervergunning zal worden geweigerd.

Het is nog onduidelijk of de koelvallen gedekt worden door post 0129: Gascentrifuges geschikt voor het verrijken of het scheiden van isotopen en speciaal ontworpen delen en uitrusting voor gascentrifuges en gascentrifuge-installaties. Er is aan FDO meer informatie gevraagd.

Paraaf en datum

1	2	3	4	5	6
---	---	---	---	---	---

Lek-test apparatuur wordt evenwel niet genoemd in de bijlage van het uitvoerbesluit strategische goederen en aangezien ook de onderdelen, waaruit deze apparatuur is samengesteld niet worden gedekt, lijkt de conclusie gerechtvaardigd, dat voor de export van deze apparatuur geen vergunning is vereist.

Ik moge u verzoeken toe te staan, dat aan FDO wordt medegedeeld dat voor de export van deze lek-tekst apparatuur geen vergunning is vereist. Tevens moge ik u verzoeken, indien de nadere gegevens tot de conclusie leiden, dat voor de export van koelkasten geen vergunning is vereist, zulks aan FDO mede te mogen delen.

DE DIRECTEUR-GENERAAL VOOR DE
BUITENLANDSE ECONOMISCHE BETREKKINGEN

Neef van Giscard *Telegraf 13.12.79* verkocht Libië en Pakistan uranium

Van onze correspondent

PARIJS, donderdag
Een neef van de Franse president, Jacques Giscard, is er verantwoordelijk voor, dat aan twee landen die streven naar de fabricage van een kernbom, Pakistan en Libië, honderden tonnen uranium werden geleverd. Dit onthulde gisteren het satirische weekblad „Le Canard Enchaîné” in een bijzonder goed gedocumenteerd artikel.

Giscard is directeur van de Somair, een maatschappij die o.a. de Arlit-uraniummijnen in Nigeria exploiteert. In die functie heeft hij zich akkoord verklaard met de leverantie van 150 ton uranium aan Pakistan en 300 ton aan Libië, d.w.z. meer dan voldoende om verscheidene atoombommen te maken.

Avontuurlijk

Omstreeks een maand geleden werd in Frankrijk een avontuurlijk verhaal bekend, volgens hetwelk vrachtwagens met uranium in de woestijn van Nigeria zouden zijn overvallen en beroofd.

Op die manier zouden bepaalde hoeveelheden uranium eerst in Libië en uiteindelijk in Pakistan terechtgekomen zijn. Nu blijkt dat deze verhalen volledig op fantasie gebaseerd zijn en wellicht in de wereld kwamen om de rechtsreeke uraniumleveranties aan de twee landen te maskeren.

De Nigeriaanse vertegenwoordiger op de Internationale Conferentie voor Nucleaire Energie in India heeft op 6 december jl. bijzonder openhartig verklaard, dat zijn land in 1978 150 ton uranium aan Pakistan heeft geleverd en begin 1979 300 ton aan Libië. Hij voegde er aan toe dat beide leveranties zeer officieel in de Nigeriaanse staatscourant waren opgenomen.

Transporten

Al even openhartig verklaarde hij trouwens, dat met name Libië had geweigerd te verklaren waarvoor het uranium nodig was.

In Nigeria is het voor niemand een geheim, dat niet de regering, maar de directie van de Somair, die de Arlitmijnen exploiteert, uitmaakt aan wie 't uranium wordt geleverd. Een van de beste klanten is Frankrijk.

In hetzelfde nummer onthult de Canard dat Frankrijk, ondanks een UNO-verbod, rustig doorgaat met het invoeren van geconcentreerd uranium uit Namibië. Deze transporten werden tot nu toe uitgevoerd door de Franse luchtvaartmaatschappij UTA, maar die heeft het per 1 januari a.s. laten afweten, omdat de verzekeringsmaatschappijen niet langer het risico willen dragen. Bij een vliegcrash zou het geconcentreerde uranium weliswaar geen doden, maar wel ernstige ziekten kunnen veroorzaken.

Ministerie van Economische Zaken

24 juli 1979
BEB/DMZ
179/7923
2204

Uitvoer van strategische
goederen

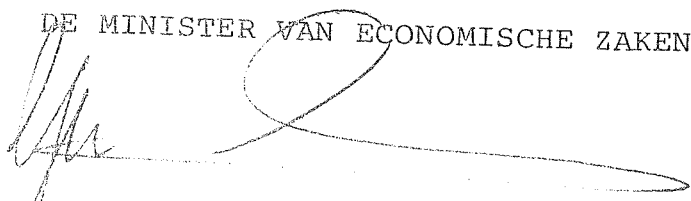
Daar het ernstig vermoeden bestaat dat van Nederland uit export heeft plaatsgevonden van strategische goederen, met name ook in de nucleaire sector, zonder dat daarvoor de vereiste vergunningen zijn aangevraagd, vestig ik - wellicht ten overvloede - Uw aandacht op het navolgende.

Voor de uitvoer van de in de bijlage bij het Uitvoerbesluit Strategische Goederen, laatstelijk gewijzigd in 1977 (Staatsblad 586), vermelde goederen is een uitvoervergunning vereist. Hoewel dit voor alle in deze bijlage vermelde goederen geldt vestig ik met name Uw aandacht op de posten 0101 tot en met 0141. Volledigheidshalve zend ik U hierbij een exemplaar in de Engelse taal van een ontworpen nucleaire lijst die zeer waarschijnlijk binnenkort, na vertaling, in de plaats zal komen van bedoelde posten.

Voor nadere inlichtingen - ook over de interpretatie van de vermelde goederen - verwijs ik U naar de afdeling In- en Uitvoer van Strategische goederen van mijn Ministerie.

Voor een goed begrip wijs ik U er ten slotte op, dat bovenvermelde regelingen, die met name ook zijn getroffen in het kader van bestaande internationale afspraken ter voorkoming van proliferatie van nucleaire kennis en produktie, en het mede daarop gebaseerde non-proliferatiebeleid van de Nederlandse regering, in samenhang moeten worden gezien met artikel 68 van de Kernenergiewet 1963 (Stb. 82) en het daarop gebaseerde Geheimhoudingsbesluit Kernenergiewet 1971 (Stb. 420). Dit besluit werd bij beschikking d.d. 24 september 1971, nr. 671/524 (Staatscourant 187 van 28 september 1971) van toepassing verklaard op gegevens, hulp middelen en materialen, onderzoeken en werkmethoden, alle betreffende het ultra-centrifuge-procédé.

DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN,

A. Nuclear Materials

1. Special and other fissionable materials, except shipments (a) of one effective gram or less, (b) of three effective grams or less when contained in a sensing component in instruments or (c) when contained in heart pacemakers;

TECHNICAL NOTES:

- (1) "Special fissionable material" is defined as plutonium-239, uranium-233, uranium enriched in the isotopes 235 or 233, and any material containing the foregoing.
- (2) "Uranium enriched in the isotopes 235 or 233" is defined as uranium containing the isotopes 235 or 233 or both in an amount such that the abundance ratio of the sum of these isotopes to the isotope 238 is greater than the ratio of the isotope 235 to the isotope 238 occurring in nature.
- (3) "Other fissionable material" is defined as isotopes of plutonium, other than plutonium-239; and any material containing the foregoing.
- (4) "Effective grams of special or other fissionable material" is defined as follows:
  - (a) For plutonium and uranium-233, their element weight in grams;
  - (b) For uranium enriched 1 percent or greater in the isotope U-235, its element weight in grams multiplied by the square of its enrichment expressed as a decimal weight fraction; and
  - (c) For uranium enriched below 1 percent in the isotope U-235, its element weight in grams multiplied by 0.0001.

2. Source material, in any form or incorporated in any substance in which the concentration of source material exceeds 0.05 percent by weight, except shipments of:

- (a) Source material in which the content of uranium is (1) ten kilograms or less for any application; or (2) 100 kilograms or less for civil, non-nuclear applications;
- (b) 1,000 kg of thorium nitrate (mantle grade) for use in the production of thoriated gas mantles;
- (c) Thorium alloys containing less than 5 percent thorium by weight;

TECHNICAL NOTES:

- (1) "Source material" is defined as uranium containing the mixture of isotopes occurring in nature; uranium depleted in the isotope 235; thorium; any of the foregoing in the form of metal, alloy, chemical compound, or concentrate;

(2) Typical analysis of mantle grade thorium nitrate, in parts per million, unless otherwise indicated, is as follows: Th O₂-47 percent; rare earth oxide 25; sulfate (SO₃) 6000 (intentionally added); chloride (Cl) 100; phosphate (P₂O₅) 25; iron 50; calcium oxide (CaO) 100; magnesium oxide (MgO) 200; alkali salts 1000; silica (SiO₂) 100; uranium 1 to 50; boron 1.

3. Deuterium, and compounds, mixtures and solutions containing deuterium, including heavy water and heavy paraffins, in which the ratio of deuterium atoms to hydrogen atoms exceeds 1:5,000 by number, except shipments of the above, having a deuterium content of 10 kg or less.

4. Zirconium metal, alloys containing more than 50% zirconium by weight, and compounds, in which the ratio of hafnium content to zirconium content is less than one part to five hundred parts by weight and manufactures wholly there-of, except zirconium metal and alloy in shipments of 5 kg or less and except shipments of 200 kg or less of Zirconium in the form of foil or strip having a thickness not exceeding 0.025 mm and specially fabricated and intended for use in photo flash bulbs.

5. Nickel powder and porous nickel metal, as follows:

(a) Powder with a nickel purity content of 99% or more and a particle size of less than 100 microns.

(b) Porous metal material with a mean pore size of 25 microns or less, and a nickel purity content of 99% or more, except single porous nickel metal sheets not exceeding 930 cm² in size, intended for use in batteries for civil applications.

TECHNICAL NOTE:

Sub-item (b) above refers to porous nickel metal manufactured from nickel powder defined in sub-item (a) above which has been compacted and sintered to form a metal material with fine pores interconnected throughout the structure.

6. Nuclear grade graphite, i.e., graphite having a purity level better than 5 parts per million boron equivalent and with a density greater than 1.50 grams per cubic centimeter, except individual shipments of 100 kg or less.

7. Lithium, as follows: (a) metal; (b) hydrides in which the lithium, whether normal, depleted, or enriched in the 6 isotope, is compounded with hydrogen or its isotopes; (c) alloys containing 50 percent or more lithium either normal or depleted in the 6 isotope, or containing any quantity of lithium enriched in the 6 isotope; and (d) any other material containing lithium enriched in the 6 isotope including compounds, mixtures and concentrates; except, (1) shipments of (a) 1 kg or less of metal or 1 kg or less metal contained in alloys or (b) 10 kg or less of hydrides or (c) 50 grams or less of lithium deuteride, provided

that none of the shipments undertaken pursuant to (1) (a), (b) or (c) contain lithium enriched in the 6 isotope: and (2) lithium enriched in the 6 isotope incorporated in Thermoluminiscent dosimeters.

8. Hafnium as follows; metal, alloys and compounds of hafnium containing more than 60% hafnium by weight, and manufactures thereof, except shipments of the above having a hafnium content of 1 kg or less.

9. Beryllium, as follows; metal, alloys containing more than 50% of beryllium by weight and compounds containing beryllium, and manufactures thereof, except:

(a) Metal windows for x-ray machines;

(b) Oxide shapes in fabricated or semifabricated forms specially designed for electronic component parts or as substrates for electronic circuits;

(c) Shipment of 500 grams or less of beryllium having a purity of 99 percent or less, or 100 grams or less of beryllium having a purity of greater than 99 percent, provided shipments exclude single crystals;

(d) Shipments of five kilograms or less of beryllium contained in compounds with a purity of less than 99 percent.

10. Fluorine, except shipments of 25 kg or less.

11. Chlorine trifluoride, except shipments of 5 kg or less.

12. Tritium, compounds and mixtures containing tritium in which the ratio of tritium to hydrogen by atoms exceeds one part in 1000, and products containing one or more of the foregoing, except:

(a) Shipments of tritium, compounds and mixtures and individual products containing one or more of the foregoing of 100 curies or less.

(b) Tritium, -compounds and -mixtures, where the separation of the tritium from its compounds cannot result in the evolution of an isotopic mixture of hydrogen in which the ratio of tritium to hydrogen by atoms exceeds one part in 1000.

B. Nuclear Facilities

1. Plants for the separation of isotopes of source material, special and other fissionable materials, and specially designed or prepared equipment and components therefor, including the following:

- (a) Valves wholly made of or lined with aluminium, nickel, or alloy containing 60 percent or more nickel, 0.5 centimeters or greater in diameter, with bellows seal, except valves not so defined;
- (b) Units capable of separating isotopes of source material, special and other fissionable material such as (1) gas centrifuges, (2) jet nozzle separation units, (3) vortex separation units, (4) laser isotopic separation units;
- (c) Blowers and compressors (turbo, centrifugal and axial flow types) wholly made of or lined with aluminum, nickel or alloy containing 60 percent or more nickel and having a capacity of 1700 liters per minute or greater, including compressor seals therefor except blowers and compressors and compressor seals not so defined;
- (d) Heat exchangers made of aluminum, copper, nickel, or alloys containing more than 60 percent nickel, or combinations of these metals as clad tubes, designed to operate at sub-atmospheric pressure with a leak rate of less than 10^{-4} atmospheres per hour under a pressure differential of one atmosphere, except heat exchangers not so defined;
- (e) Gaseous diffusion barriers;
- (f) Gaseous diffuser housings;

2. Plants for the reprocessing of irradiated nuclear reactor fuel elements, and specially designed or prepared equipment and components therefor, including the following:

- (a) Fuel element chopping machines, i.e., remotely operated equipment to cut, chop, or shear irradiated nuclear reactor fuel assemblies, bundles, or rods;
- (b) Criticality safe tanks (e.g., small diameter, annular, or slab tanks) specially designed or prepared for the dissolution of irradiated nuclear reactor fuel which are capable of withstanding hot, highly corrosive liquid, and which can be remotely loaded and maintained;
- (c) Countercurrent solvent extractors specially designed and prepared for use in a plant for the reprocessing of irradiated source and special and other fissionable materials;

- (d) Process control instrumentation specially designed or prepared for monitoring or controlling the reprocessing of irradiated source and special and other fissionable materials;

TECHNICAL NOTE:

A plant for the reprocessing of irradiated nuclear reactor fuel elements includes equipment and components which normally come in direct contact with and directly control the irradiated fuel and the major nuclear material and fission product processing streams.

3. Nuclear reactors, i.e., reactors capable of operation so as to maintain a controlled, self-sustaining fission chain reaction, and equipment and components specially designed or prepared for use in connection with a nuclear reactor, including but not limited to, the following:

- (a) Pressure vessels, i.e., metal vessels, as complete units or as major shop-fabricated parts therefor, which are specially designed or prepared to contain the core of a nuclear reactor and are capable of withstanding the operating pressure of the primary coolant, including the top plate for a reactor pressure vessel;
- (b) Fuel element handling equipment, including reactor fuel charging and discharging machines;
- (c) Control rods, i.e., rods specially designed or prepared for the control of the reaction rate in a nuclear reactor, including the neutron absorbing part and the support or suspension structures therefor, and control rod guide tubes;
- (d) Electronic controls for controlling power levels of nuclear reactors including reactor control rod drive mechanisms and radiation detection and measuring instruments to determine neutron-flux levels;
- (e) Pressure tubes, i.e., tubes specially designed or prepared to contain fuel elements and the primary coolant in a nuclear reactor at an operating pressure in excess of 50 atmospheres;
- (f) Coolant pumps, i.e., pumps specially designed or prepared for circulating the primary coolant of nuclear reactors;
- (g) Internals, including, but not limited to, core support structures, thermal shields, baffles, core grid plates and diffuser plates specially designed or prepared for the operation of a nuclear reactor;
- (h) Heat exchangers;

TECHNICAL NOTE:

A "nuclear reactor" includes the items within or attached directly to the reactor vessel, the equipment which controls the level of power in the core, and the components which

normally contain or come in direct contact with or control the primary coolant of the reactor core.

- 4. Plants and specially designed equipment for the fabrication of nuclear reactor fuel elements;

TECHNICAL NOTE:

A plant for the fabrication of nuclear reactor fuel elements includes equipment which (a) normally comes in direct contact with or directly processes or controls the production flow of nuclear material, (b) seals the nuclear material within the cladding, (c) checks the integrity of the cladding or the seal, and (d) checks the finish treatment of the solid fuel.

- 5. Plants for the production of heavy water, deuterium, or deuterium compounds, and specially designed or prepared equipment and components therefor;

- 6. Plants for the production of uranium hexafluoride (UF₆) and specially designed or prepared equipment and components therefor including UF₆ purification equipment;

C. Nuclear Related Equipment

- 1. Neutron generator systems, including tubes, designed for operation without an external vacuum system, and utilizing electrostatic acceleration to induce a tritium-deuterium nuclear reaction.

- 2. Power generating and/or propulsion equipment specially designed for use with military nuclear reactors;

TECHNICAL NOTE:

The definition "power generation and/or propulsion equipment specially designed for use with military nuclear reactors" covers only specially designed equipment developed for military use and does not apply to conventional power generating equipment which, although designed for use in a particular nuclear station, could in principle be used in conjunction with conventional systems.

- 3. Electrolytic cells with a production capacity greater than 250 grams of fluorine per hour;

- 4. Plants for the separation of isotopes of lithium and specially designed or prepared equipment and components therefor

- 5. Equipment specially designed for the production of tritium.

MINISTERIE VAN BUITENLANDSE ZAKEN
PLEIN 23 - 'S-GRAVENHAGE - TEL. 614941

30/5
BEB

31/5

De Heer Minister van Economische Zaken,
Bezuidenhoutseweg 30,
's-Gravenhage.

BEB/BMI/32/AMC	
Nr.:	179/7126
Ingek.	1 JUNI 1979
KI:	-1824.136.07-77
Retnu:	~~28 mei 1979~~

Datum:

Kenmerk: DIO/150.979

Dienstonderdeel: Internationale Organisaties

Onderwerp: Non-proliferatie; motie

Graag vraag ik Uw aandacht voor het navolgende. Op 13 februari jl. is door de Tweede Kamer met zeer grote meerderheid (alleen CPN en PPR stemden tegen) een motie aanvaard over de niet-verspreiding van kernwapens. In deze motie, waarvan ik de tekst bij deze brief voeg, wordt de regering uitgenodigd om vanuit non-proliferatieoogpunt een doeltreffender coördinatie en integratie van de over verschillende ministeries verspreide behandeling van kernenergievraagstukken tot stand te brengen en daarnaast de eerder (vanuit de Kamer) aan de orde gestelde benoeming van een Speciale Ambassadeur te effectueren en hierover de Kamer nader te informeren.

In de afgelopen weken heb ik overwogen, welk standpunt meer in concreto ten aanzien van deze motie passend zou zijn en met name hoe aan de daarin geformuleerde desiderata het beste uitvoering zou kunnen worden gegeven. Hoewel de motie de indruk kan wekken het beleid inzake de toepassing van kernenergie ondergeschikt te maken aan het non-proliferatiebeleid, zou ik mijnerzijds een dergelijke onderschikking in ieder geval niet als uitgangspunt willen nemen bij de formulering van mijn ondervolgende overwegingen en conclusies. Wel wil ik met betrekking tot de plaats van de non-proliferatie in het regeringsbeleid herinneren aan de uitspraak van de Minister-President in de Regeringsverklaring van 16 januari 1978 dat "aan het voorkomen van proliferatie van kernwapens hoge prioriteit zal worden gegeven" en aan een reeks nadere uitspraken mijnerzijds in de Memorie van

MINISTERIE VAN BUITENLANDSE ZAKEN

kenmerk: DIO/150.979

datum: 28 mei 1979

blad: 2

Toelichting van mijn departement, in de Kamer en in de Verenigde Naties, welke deze hoge prioriteit van het non-proliferatiebeleid onderstrepen. Bij de overgrote meerderheid van de Kamer vindt deze prioriteitsstelling en het gevoerde non-proliferatiebeleid volledige steun.

Het vraagstuk van een toereikende coördinatie en integratie van het non-proliferatiestreven in samenhang met het nucleaire beleid, zoals die in de motie Mommersteeg aan de orde zijn, baart ook mij sedert enige tijd zorgen. De achterliggende probleemstelling zou ik zowel thematisch als vanuit een oogpunt van het zich steeds vergrotende aantal organen en conferenties, waarin dit vraagstuk aan de orde komt, als volgt willen schetsen.

Vele jaren lang - zowel vóór de tot standkoming van het Non-Proliferatieverdrag als geruime tijd daarna - werd de ontwikkeling van kernenergie voor vreedzame doeleinden, vooral door de ingebruikstelling van de lichtwaterreactoren, en de toepassing van IAEA-waARBORGEN uit hoofde van non-proliferatievereisten, als min of meer onafhankelijke zaken gezien, in die zin dat aan de verspreiding van kernenergie weinig of niets in de weg zou behoeven te worden gelegd, mits maar voldoende waarborgen zouden worden toegepast. Daarbij kwam dat, welke grote betekenis ook diende te worden toegekend aan het Non-Proliferatieverdrag en het daarin voorziene controlestelsel, niettemin erkend moest worden dat zij beiden geen werkelijke barrière vormden tegen het verkrijgen van kernwapens. Materieel immers staat partijen niets in de weg om na opzegging van hun verplichtingen onder het NPV tot de vervaardiging van kernwapens over te gaan, zulks te meer omdat in beginsel alle vormen van civiele nucleaire industrie waren en in feite nog steeds zijn toegestaan.

De verdere ontplooiing over steeds meer landen van de nucleaire industrie en vooral ook de ontwikkeling en praktische toepassing van nieuwe nucleaire technologieën (verrijkingsinstallaties, opwerkingsfabrieken en snelle kweekreactoren) hebben de risico's van een toename van het aantal kernwapenstaten scherp in het licht gesteld, omdat bij toepassing van met name de nieuwe technologieën staten door middel van hun vreedzame kernenergie-

MINISTERIE VAN BUITENLANDSE ZAKEN

kenmerk:

DIO/150.979

datum: 28 mei 1979

blad: 3

programma over materiaal komen te beschikken dat direct en rechtstreeks bruikbaar is voor de vervaardiging van kernwapens. Deze directe en rechtstreekse bruikbaarheid doet zich niet voor bij de toepassing van de "klassieke" nucleaire technologie voor vreedzame doeleinden. Deze ontwikkeling heeft ertoe geleid dat in bredere kring aan de vorm zelf, waarin de toepassing van kernenergie zich ontwikkelde, eisen werden gesteld, waarbij de centrale vraag was en is hoe de splijtstofcyclus zelf inherent veilig zou kunnen worden gemaakt, d.w.z. een cyclus die geen significante hoeveelheden zou bevatten van rechtstreeks en onmiddellijk voor de vervaardiging van kernwapens bruikbare nucleaire materialen (plutonium en hoog verrijkt uranium).

De internationale studie van de nucleaire splijtstofcyclus (INFCE), welke begin 1980 zal eindigen, beoogt onder meer op deze vragen een antwoord te geven. In deze studie ligt wezenlijk een poging besloten om vermeende of reële tegenstellingen tussen een verdere ontwikkeling van de kernenergie en de daaraan uit hoofde van non-prolifera-tie eisen te stellen voorwaarden te verzoenen en te integreren.

Ik hoop dat INFCE er in zal slagen een streven op gang te brengen om in de komende jaren te geraken tot een nieuwe internationale consensus over een toekomstig kernenergiebeleid, waarin de non-prolifera-tievoorwaarden zijn geoptimaliseerd door versterking en uitbreiding van de IAEA-waarborgen, toepassing van proliferatie-resistente technologieën en de realisatie van multinationale beheersvormen voor verrijkingsinstallaties (waarvan URENCO het eerste voorbeeld is), kweekreactoren en opwerkingsinstallaties, inclusief het daaruit vrijkomende plutonium (internationaal opslagsysteem). Een dergelijke internationale consensus zou tevens multilateraal aanvaardbare en toepasbare richtlijnen voor im- en export van nucleaire materialen, uitrustingen en technologieën moeten bevatten. De NPV-Herzieningsconferentie 1980 zal, mede op basis van de uitkomsten van INFCE, naar verwachting duidelijke indicaties geven omtrent hetgeen aan een nieuwe internationale overeenstemming op kortere of langere termijn bereikbaar is.

Bij dit alles zou ik nog eens uitdrukkelijk willen stellen dat het non-prolifera-tiestreven zich geenszins richt tegen de verdere ontwikkeling van de kernenergie of de nucleaire technologie als zodanig, maar op het inperken

MINISTERIE VAN BUITENLANDSE ZAKEN

kenmerk: DIO/150.979

datum: 28 mei 1979

blad: 4

en, zo mogelijk, uitsluiten van de risico's, welke uit de ontwikkeling van deze technologie voortvloeien voor de verspreiding van kernwapens. Het non-proliferatieverdrag, maar ook de IAEA-afspraken, -besluiten en -regelingen, waarbij ook Nederland partij en betrokken is, voorzien uitdrukkelijk in de verdere ontwikkeling van de nucleaire technologie en de kernenergie, ook ten behoeve van de ontwikkelingslanden. Naar mijn mening zullen bij dit alles overwegingen van algemeen energiebeleid hun volle gewicht dienen te behouden.

Overigens merk ik op dat het non-proliferatievraagstuk niet alleen direct verbonden is met het probleem van de vreedzame toepassing van kernenergie, maar evenzeer dient te worden gezien als onderdeel van het bredere terrein van wapenbeheersing, zodat het ook niet los staat van vraagstukken als die van de negatieve veiligheids garanties voor niet-nucleaire staten, een volledige stopzetting van kernproeven en van een vermindering van de wapenarsenalen van de kernmogendheden. In een aan dit schrijven gehechte bijlage heb ik aangegeven welke vraagstukken zich op non-proliferatiegebied in de komende drie à vier jaren in verschillende regionale en multilaterale kaders - naast de bilaterale relaties en consultaties - zullen voordoen.

Gelet op de grote betekenis welke, zoals ik reeds aangaf, in het regeringsbeleid aan het non-proliferatiestreven wordt toegekend, gezien voorts de breed gespreide activiteiten en conferenties welke ons in de komende jaren op dit terrein te wachten staan en uitgaande van de noodzaak eenheid van beleid te verzekeren, ben ik tot de slotsom gekomen, ter uitvoering van de door de Kamer aanvaarde motie Mommersteeg, dat er alle aanleiding is coördinatie en stimulering van beleid op non-proliferatiegebied te bevorderen. Om dit doel te bereiken, acht ik een aantal maatregelen aangewezen en wel de volgende:

- a. binnen mijn departement wordt een taakgroep inzake non-proliferatievraagstukken ingesteld, waardoor de interne coördinatie van alle hiermee in verband staande werkzaamheden, met name ook met het oog op multilaterale en bilaterale consultaties of onderhandelingen kan worden verzekerd;
- b. een interdepartementale werkgroep wordt ingesteld ter begeleiding van en advisering over het non-proliferatiebeleid en het nucleaire beleid, gezien vanuit het oogpunt van non-proliferatie.

MINISTERIE VAN BUITENLANDSE ZAKEN

kenmerk: DIO/150.979

datum: 28 mei 1979

blad: 5

- werkgroep zouden ambtenaren van Uw en mijn departement alsook van Algemene Zaken, Sociale Zaken en Volksgezondheid en Milieuhygiëne zitting kunnen nemen, dit laatste departement in verband met de problematiek van opslag van kernafval en splijtstof-elementen, welke bij non-proliferatiezaken niet over het hoofd kan worden gezien;
- c. een ambtenaar, in de rang van Ambassadeur, zal overeenkomstig de conclusie van de Motie worden belast met het actief naar buiten uitdragen van het gecoördineerde non-proliferatiebeleid. Hij zal tevens op zich nemen de leiding van de bovenbedoelde taakgroep binnen mijn departement, alsmede van de interdepartementale werkgroep sub b;
- d. de Speciale Ambassadeur zou tevens belast moeten worden met het inventariseren en bundelen van de in Nederland beschikbare niet-ambtelijke deskundigheid op de terreinen van waarborgen en kernenergie, bezien vanuit het oogpunt van non-proliferatie.

Uit het bovenstaande kan U zijn gebleken dat ik de bestaande competente regelingen tussen Uw en mijn departement en de interdepartementale overleg- en coördinatiestructuur, zoals belichaamd in de Interdepartementale Commissie Kernenergie (ICK), onaangetast wil laten.

Vanwege de evidente samenhang van vraagstukken van non-proliferatiebeleid en van vreedzame toepassing van kernenergie meen ik er juist aan te doen mijn bovenvermelde overlegingen en conclusies met betrekking tot uitvoering van de Motie-Mommersteeg aan U voor te leggen. Uiteraard geldt dit in het bijzonder de instelling van een interdepartementale werkgroep voor non-proliferatievraagstukken.

Uw reactie zal ik bijzonder op prijs stellen.

Een copie van dit schrijven zend ik aan de Minister-President.

DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN,

Zitting 1978-1979

Rijksbegroting voor het jaar 1979

15 300

Hoofdstuk V
Departement van Buiten-
landse Zaken

Nr. 87

MOTIE VAN HET LID
Voorgesteld 8 februari 1979

De Kamer,

gehoord de beraadslaging over de begroting van Buitenlandse Zaken voor het jaar 1979;

van oordeel, dat het met de vreedzame toepassing van kernenergie in de wereld samenhangende gevaar van spreiding van kernwapens op beangstigende wijze toeneemt;

voorts van oordeel, dat de tot dusver tot stand gebrachte internationale waarborgen tegen deze proliferatie nog onvoldoende zijn;

overwegende, dat ook Nederland gehouden is, als een zaak van hoge prioriteit, nationaal en internationaal optimaal bij te dragen aan het tot stand brengen van een effectief internationaal waarborgensysteem;

voorts overwegende, dat Nederland zowel op vele internationale fora als in vele bilaterale contacten betrokken is bij deze problematiek;

van mening, dat voor een optimale invloed ten goede, een zo groot mogelijke coördinatie en integratie van de over verschillende ministeries verspreide beleidsvoorbereiding, beleidsvorming en beleidsuitvoering ter zake van kernenergie met het oog op de internationaal-politieke aspecten, noodzakelijk is;

nodigt de Regering uit een zodanige, van het streven naar non-proliferatie uitgaande coördinatie en integratie tot stand te brengen, en daarnaast de eerder aan de orde gestelde benoeming van een speciale ambassadeur te effectueren en hierover de Kamers nader te informeren,

en gaat over tot de orde van de dag.